

ZE ZAHRANIČÍ

boj proti praniu špinavých peňazí v Belgicku

Doc. Ing. Jozef STIERANKA PhD.,¹ JUDr. Nina DEBNÁROVÁ-ZIMANOVÁ²

Úvod

Páchatelia trestnej činnosti, najmä organizovanej, získavajú z páchanej trestnej činnosti výnosy. Zisk je hnacím motorom organizovanej kriminality a zároveň aj jej hlavným cieľom. Do popredia sa dostáva honba za ziskom a to za akúkoľvek cenu. Organizované skupiny sa ho snažia maximalizovať bez ohľadu na použité prostriedky. Pri vytváraní zisku z trestnej činnosti organizovanými skupinami oproti tradičným formám trestnej činnosti je možné pozorovať charakteristické znaky a to najmä:

- Obrovský rozsah zisku, ktorý je neporovnateľný s klasickými trestnými činmi.
- Nevyhnutnosť a potreba transformovať zisk z organizovanej trestnej činnosti (obchod s drogami, zbraňami, prostitúcie) do legálneho finančného systému a investovať ho do výnosných hospodárskych oblastí, alebo ho inak kapitalizovať. Cieľom nie je zisk z trestnej činnosti okamžite spotrebovať, ale naopak, formou „preprania“ zabezpečiť jeho rast.
- Finančné operácie, ktorými sú zisky z trestnej činnosti ako „špinavé peniaze“ uvádzané do legálneho finančného systému sú vo väčšine prípadov málo nápadné a takmer sa neodlišujú od bežných bankových operácií. Hlavnými aktérmi týchto transakcií nie sú „typickí zločinci“, ale mnohokrát „vysoko inteligentní“ (slušní) občania, ktorí nosia „biele golieriky“.³ Z tohto dôvodu sa často krát tento druh kriminality označuje ako „kriminalita bielych golierov“.

Avšak opatrenia prijímané zo strany policajných zložiek, či už orgánov činných v trestnom konaní alebo operatívnych súčastí Policajného zboru tak, ako je to možné pozorovať v reálnej praxi, sa často sústreďujú len na odhalenie samotnej trestnej činnosti a

¹ Akadémia PZ v Bratislave

² Volksbank Slovensko a.s.,

³ STIERANKA, J.: Pranie špinavých peňazí. Bratislava: EPOS, 2001, 315 s. ISBN 80-8057-410-3.

osoby páchatela, resp. objasnenie a vyšetrenie tejto „zdrojovej“ trestnej činnosti. Úsilie by však malo byť orientované aj na vykonávanie opatrení na zistenie a dokumentovania konaní, ktorými páchatelia legalizujú majetok získaný predikatívnym trestným činom (trestným činom generujúcim príjmy resp. zisk), či už v štádiu prípravného konania alebo už pri samotnom odhaľovaní trestnej činnosti. Všeobecne je známe, že úspešne sa dá bojovať proti organizovanej kriminalite len vtedy, ak dokážeme páchatelom trestnej činnosti, a to platí najmä na organizované a zločinecké skupiny, siahnuť na ich zisk (majetok) vytvorený trestnou činnosťou. Ak tak neurobíme páchatelia môžu príjmy z trestnej činnosti využiť na korupciu a zaistenie svojej beztrestnosti. Tým, že im neumožníme využívať príjmy z trestnej činnosti, budeme zároveň eliminovať aj ich možné korupčné aktivity, ako i ďalšie investovanie do kriminálnych činností.

Každá krajina Európskej únie má svoje špecifiká pri odhaľovaní organizovanej kriminality, vrátane prania špinavých peňazí. V tomto príspevku chceme poukázať na skúsenosti Belgického kráľovstva v boji proti praniu špinavých peňazí a to v oblasti prevencie a v oblasti represie.

A) Prevencia a odhaľovanie prania špinavých peňazí v Belgicku

Oblasť prevencie je úzko spojená s odhaľovaním a predchádzaním praniu špinavých peňazí. Tak ako v iných krajinách Európskej únie aj v Belgickom kráľovstve je oblasť odhaľovania a predchádzania prania špinavých peňazí upravená špeciálnym zákonom. Zákon o prevencii zneužitia finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, tzv. Anti-Money Laundering law (ďalej AML zákon) bol prijatý dňa 11. januára 1993. Zákon implementuje do belgického práva smernicu Rady Európskeho spoločenstva č. 91/308 EEC o predchádzaní používania finančného systému na pranie špinavých peňazí (ďalej smernica 91/308 EEC) v znení neskorších noviel. AML zákon je rozdelený do piatich kapitol.

V prvej kapitole sú vymedzené najdôležitejšie pojmy súvisiace s plnením úloh podľa tohto zákona, a to pojmy pranie špinavých peňazí, financovanie terorizmu, predikatívne trestné činy a pod. Tiež sú tu exaktne stanovené finančné inštitúcie, úverové inštitúcie a fyzické osoby, na ktoré sa AML zákon vzťahuje. Rozsah týchto subjektov (ďalej len

povinných osôb) vychádza zo smernice 91/308 EEC a je obdobný ako v iných krajinách Európskej únie. Ide najmä o:

- Národnú banku Belgicka,
- úverové inštitúcie,
- investičné spoločnosti,
- poisťovacie spoločnosti,
- poštové služby,
- úrad verejnej správy,
- hypotekárne spoločnosti,
- fyzické osoby a právnické osoby vydávajúce a spravujúce kreditné karty,
- leasingové spoločnosti,
- realitných agentov,
- obhajcov (advokátov),
- operátorov na regulovanom finančnom trhu,
- obchodníkov s diamantmi,
- poisťovacích maklérov,
- špecialistov na derivátne inštrumenty,
- spoločnosti pre kolektívne investovanie,
- maklérov v bankových a investičných službách,
- súdnych zriadencov,
- notárov,
- členov inštitútu spoločnosti audítorov,
- účtovníkov a daňových poradcov,
- osoby podnikajúce v oblasti hazardných hier,
- právnikov, pri určitých činnostiach ako predaj majetku klientov resp. riadenie aktív klientov,
- a ďalšie...

Kráľ môže svojím dekrétom zaradiť aj ďalšie finančné inštitúcie alebo fyzické osoby do zoznamu povinných osôb.

V druhej kapitole sú definované najmä povinnosti povinných osôb, ako:

- povinnosť identifikácie, vrátane identifikácie skutočného vlastníka prostriedkov,

- povinná starostlivosť o klientov, vrátane zvýšenej starostlivosti o nerezidentov,
- povinnosť archivovať záznamy na 5 rokov,
- povinnosť posudzovať vykonávané obchodné operácie a transakcie,
- povinnosť mať určenú osobu zodpovedajúcu za ochranu pred praním špinavých peňazí (Compliance Officer)
- povinnosť mať program vlastnej činnosti, vrátane realizácie školení pre zamestnancov,
- zodpovednosť v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí,
- a iné.

V tejto kapitole sú uvedené aj konkrétne obmedzenia pri hotovostných platbách, napr.:

- Suma za predaj nehnuteľnosti musí byť zaplatená prostredníctvom bankového transferu alebo šekom, s výnimkou, že táto suma nepresahuje 10 % zo sumy predanej nehnuteľnosti a táto suma zároveň nie je vyššia ako 15 000 euro. V podstate ide o obmedzenie vysokých hotovostných platieb za nehnuteľnosti. Povinné osoby sú povinné nahlásiť nerešpektovanie tohto ustanovenia.
- Cena za predaj tovaru, ktorého celková hodnota sa rovná alebo je vyššia ako 15 000 euro, nesmie byť zaplatená v hotovosti.

V tretej kapitole AML zákona je upravená možnosť výmeny informácií medzi orgánmi pôsobiacimi v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí, ako i úlohy súvisiace s ohlasovacou povinnosťou povinných osôb. Povinné osoby musia obligatórne nahlasovať všetky podozrivé transakcie (indikátory prania špinavých peňazí), ktoré sú uvedené v kráľovskom dekréte, ktorý určuje podmienky a skutočnosti kedy môžu byť vykonávané podozrivé transakcie, teda, kedy môžu byť spojené s praním špinavých peňazí. Povinné osoby ohlásia fakultatívne aj iné transakcie, ak subjektívne posúdia, že môžu súvisieť s praním špinavých peňazí. Povinné osoby môžu vykonať aj zdržanie podozrivej transakcie. Finančná spravodajská jednotka môže žiadať povinné osoby o doplnenie informácií v súvislosti s preverovaním hlásení o podozrivých transakciách. V tretej kapitole je tiež upravený postup finančnej spravodajskej jednotky pri zbere doplňujúcich informácií, vrátane detailných ustanovení o poskytovaní informácií (napr. v prípade, že pranie špinavých peňazí je pravdepodobne spojené so

záujmami európskych spoločenstiev, finančná spravodajská jednotka informuje Európsky úrad pre boj s podvodmi (OLAF). Podozrivé transakcie preverené finančnou spravodajskou jednotkou so záverom, že môžu súvisieť s praním špinavých peňazí sú odstupované prokurátorovi.

V ďalších článkoch tretej kapitoly AML zákona je upravená povinnosť mlčanlivosti, vrátane ochrany povinných osôb.

V jednotlivých článkoch štvrtej kapitoly je upravené postavenie kontrolných a regulujúcich orgánov a tiež niektoré ďalšie povinnosti týchto orgánov, vrátane povinnosti Compliance Officera hlásiť podozrivú transakciu finančnej spravodajskej jednotke. V piatej kapitole sú upravené sankcie.

Je potrebné zdôrazniť, že do tohto v súčasnosti účinného zákona nebola ešte transponovaná nová smernica Európskeho parlamentu a Rady číslo 2005/60/ES o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, prijatá 26. októbra 2005, tzv. tretia smernica Európskej únie (ďalej len „Smernica 2005/60/ES“), ktorej hlavnými cieľmi a úlohami je :

- Rozšíriť pôsobnosť smernice aj na konania zneužívania finančného systému legálne nadobudnutými prostriedkami (príjmami) na financovanie terorizmu;
- Prijat' detailnejšie opatrenia a podrobné pravidlá týkajúce sa identifikácie klientov, obchodných partnerov a osôb vstupujúcich do vzťahov s úverovými, finančnými inštitúciami a osobami, pre ktoré je smernica záväzná, vrátane zistenia konečného vlastníka;
- Zaviesť tzv. rizikovo orientovaný prístup povinnej starostlivosti vo vzťahu k úverovým, finančným inštitúciám a osobám, pre ktoré je smernica záväzná, ktorý vychádza z toho, že niektoré transakcie a obchodné operácie alebo subjekty vykonávajúce tieto operácie (klienti) sú menej rizikové a naopak iné viac rizikové;
- Rozšíriť počet subjektov na ktoré sa „Smernica 2005/60/ES“ vzťahuje (napr. sprostredkovateľov životného poistenia, poskytovateľov služieb správy majetku v prospech tretieho a služieb pre obchodné spoločnosti, obchodníkov prijímajúcich hotovostnú platbu vo výške 15 000 eur a viac);
- Informovať FIU, ktorá bude mať postavenie národného centra pre prijímanie a analyzovanie podozrivých operácií a transakcií;

- Chrániť zamestnancov subjektov, pre ktoré je Smernica 2005/60/ES záväzná, pred sankciami a hrozbami zo strany zamestnávateľov v dôsledku plnenia ohlasovacej povinnosti podozrivých operácií a transakcií;
- Aplikovať všetky opatrenia Smernice 2005/60/ES aj na pobočky a dcérske spoločnosti úverových a finančných inštitúcií Európskej únie v tretích krajinách (v ktorých chýba legislatíva v tejto oblasti alebo sa uplatňujú odlišné normy);
- Zaviesť elektronické systémy v úverových inštitúciách a veľkých finančných inštitúciách z dôvodu uľahčenia a urýchlenia reakcie na žiadosti o informácie (identifikácia klienta, neobvyklá operácia a pod.), ktoré by zodpovedali veľkosti a povahe vykonávaných obchodov;
- Zabezpečiť spätnú väzbu o užitočnosti hlásení o podozrivých operáciách a transakciách a prijatých opatreniach z dôvodu skvalitnenia systémov ochrany pred praním špinavých peňazí a financovaním terorizmu;
- Určiť kritéria pri udeľovaní licencie na prevádzkovanie zmenární, kasín alebo poskytovateľom služieb správy majetku v prospech tretieho a služieb pre obchodného partnera. Kritériá určiť tak, aby boli vhodné a mohli chrániť tieto subjekty pred ich zneužitím na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu;
- Stanoviť primerané a účinné sankcie pre prípady nerešpektovania opatrení Smernice 2005/60/ES prijatých vo vnútroštátnych právnych predpisoch vo vzťahu k fyzickým a právnickým osobám.

V súčasnosti účinný AML zákon bude v najbližšom období v Belgicku novelizovaný. V mnohých aspektoch je však tento zákon v súlade s ustanoveniami tretej smernice. Belgickí pracovníci finančnej spravodajskej jednotky si však uvedomujú potrebu jeho doplnenia. Za oblasti, ktoré potrebujú novelizáciu, označujú najmä:

- Rozšírenie okruhu povinných osôb o niektoré nefinančné obchody, podniky a profesie;
- Potreba zdefinovať konečného užívateľa výhod;
- Stanovenie podmienok a vykonávaných opatrení pri zjednodušenej povinnej starostlivosti o klienta;

- Určenie v ktorých prípadoch sa bude aplikovať rozšírená starostlivosť o klienta;
- Uplatňovanie princípu rizikovosti;
- Určenie výnimiek z povinnosti mlčanlivosti;
- Precizovať požiadavky kontroly, najmä jej rozšírenie aj na orgány dohliadajúce nad nefinančnými obchodmi.

K AML zákonu, konkrétne k ustanoveniu čl. 14, ktorý pojednáva o povinnosti ohlasovať podozrivé transakcie, bol 3. júna 2007 prijatý kráľovský dekrét, ktorý implementuje článok 14 quinquies a určuje podmienky a skutočnosti kedy môžu byť vykonávané transakcie podozrivé, teda kedy môžu byť spojené s práním špinavých peňazí. Podľa tohto kráľovského dekrétu sa de facto obligatórne určujú indikátory prania špinavých peňazí, resp. podozrivé transakcie pre povinné osoby. Kráľovský dekrét stanovuje ako podozrivé transakcie nasledovné konania :

- Účasť nastrčených spoločností, ktoré boli krátko predtým založené, alebo ich registrovaný úrad bol premiestnený do daňových rajov, alebo na súkromnú adresu nastrčenej osoby, alebo vykonávanie atypických transakcií vzhľadom na ciele spoločnosti alebo s nejasnými a nesúvislými cieľmi spoločnosti;
- Využívanie spoločností, ktoré podstúpili rôzne zmeny, ako vymenovanie nového manažéra, zmena mena spoločnosti, rozšírenie alebo zmena cieľov spoločnosti, presťahovanie registrovaného úradu;
- Účasť nastrčených osôb, ktoré konajú v mene spoločností zúčastnených na finančných transakciách;
- Vykonávanie podozrivých alebo atypických transakcií vzhľadom na obvyklú činnosť spoločnosti v oblasti, ktorá je veľmi citlivá na karuselové (kruhové) podvody s daňou z pridanej hodnoty, ako počítačové zariadenia, dopravné prostriedky, mobily, hi-fi, textil, elektronika;
- Výrazný nárast obratu počas krátkeho obdobia na nedávno otvorených bankových účtoch, ktoré neboli vôbec alebo neboli často predtým využívané;
- Nepravidelnosti v účtoch zdôvodňujúcich finančné transakcie, ako absencia čísla dane z pridanej hodnoty, absencia čísla bankového účtu, čísel účtov, adresy, dátumy, alebo ak takéto údaje nemôžu byť poskytnuté;

- Využívanie tranzitných (priebežných) účtov a viacerých na seba nadväzujúcich transakcií, ktoré zahŕňajú aj limitované výbery v hotovosti (platobné príkazy na veľké úhrnné čiastky, pričom kreditný zostatok na účtoch je často veľmi nízky);
- Využívanie sprostredkujúcich účtov alebo účtov využívaných nefinančnými spoločnosťami, ako priebežné účty. (Takto sa zabraňuje identifikácii súčasného ekonomického beneficienta a spojenia medzi pôvodom a destináciou zdrojov. Celé štruktúry spoločností i legálne finančné štruktúry sú využívané za účelom znejasniť riadiacu štruktúru);
- Medzinárodný rozmer finančných transakcií komplikujúci ekonomické a finančné zdôvodnenie. Finančné zdroje sú väčšinou zasielané z cudzích krajín resp. do cudzích krajín;
- Neschopnosť uviesť podporné sprievodné doklady ohľadne pôvodu zdrojov alebo potvrdenia v súvislosti s platbami;
- Zorganizovanie insolvenčie rýchlymi predajmi fyzickým a právnickým osobám, alebo za podmienok, ktoré nie sú v súlade s trhom;
- Využívanie pôžičiek, kde sú zdroje bezprostredne transferované do zahraničia ako záruka na úver poskytnutý finančnou inštitúciou a transfer naspäť do krajiny pôvodu (takto končiacim procesom si spoločnosť vlastne požičiava sama sebe);
- Platobné príkazy voči zahraničným spoločnostiam bez komerčných aktivít, ako aj vklady a transfery do Belgicka z takýchto spoločností.

Takéto taxatívne vymedzenie podozrivých transakcií vzbudzuje vážnu polemiku medzi právnikmi v Belgicku, čo v praxi spôsobuje aplikačné problémy. Jedna skupina právnikov, najmä z ministerstva spravodlivosti, považuje kritériá za „objektívne“ a obligatórne nahlasujúce. To vedie k automatickému nahlasovaniu takýchto transakcií finančnej spravodajskej jednotke ako náhle sa objaví len jedno kritérium, bez ohľadu na podozrenie z prania špinavých peňazí.

Iní právnici špecializujúci sa na trestné právo, ako aj profesionálne organizácie reprezentujúce záujmy povinných osôb nesúhlasia s touto interpretáciou a považujú kritériá za pomocný prostriedok povinných osôb pri určovaní toho, **čo by mohlo byť** podozrivou transakciou spojenou s praním špinavých peňazí.

Povinné osoby nahlasujú v Belgicku podozrivé transakcie **finančnej spravodajskej jednotke CTIF-CFI**, ktorá je konštituovaná AML zákonom. Je to nezávislá vládna agentúra s právnou subjektivitou poverená na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ktorá spracováva a využíva informácie a nahlásené podozrivé transakcie. CTIF-CIF je podriadená ministerstvu spravodlivosti a ministerstvu financií. Pozostáva z minimálne 3 a z maximálne 8 výkonných orgánov. Členovia CTIF-CIF sú menovaní na 6ročné obdobie. Toto obdobie môže byť predĺžené. Na čele CTIF-CIF stojí prezident a viceprezident, ktorí organizujú všetky činnosti jednotky. Prezidenta navrhuje Úrad prokurátora.

Efektívnosť ohlasovacej povinnosti povinnými osobami

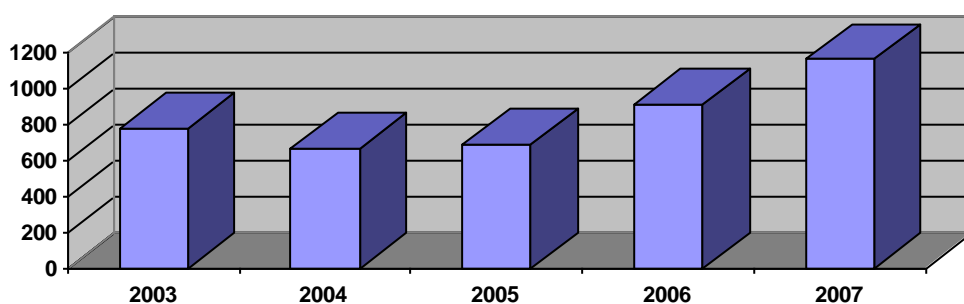
Veľmi významnou úlohou CTIF-CIF, tak ako je to uvedené vyššie, je preverovanie podozrivých transakcií, ktoré ohlasujú povinné osoby. V súlade s AML zákonom CTIF-CIF po preverení a vyvodení záveru, že nahlásená podozrivá transakcia môže skutočne napĺňať znaky trestnej činnosti prania špinavých peňazí, postúpi prípad na prokuratúru. Bližšie údaje o ohlásených a postúpených hláseniach sú uvedené v tabuľke 1 a grafe 1.

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008 od 01- do 06
Počet nahlásených prípado	10148	9938	12830	7367
Počet registrovaných prípado*	3051	3367	4927	2421
Prípady nahlásené prokurátorovi	686	912	1166	512
Suma v súvislosti s nahlásenými prípady (v mil. EUR)	636,2	799,5	623,7	474,2

Tabuľka 1- hlásenia o podozrivých transakciách

(*) Mnoho odhalení zahŕňa oddelené transakcie v súvislosti s jedným prípadom. Niektoré hlásenia od jednej povinnej osoby môžu odkázať na jeden prípad. Jeden prípad môže byť celkovo odhalený viacerými povinnými osobami. FIU zoskupuje odhalenia k jednému prípadu.

Efektívnosť finančnej spravodajskej jednotky

Graf 1 – podozrivé transakcie odstúpené CTIF-CIF na prokuratúru

Odkedy začala belgická FIU svoju činnosť, t.j. od 1. 12. 1993 do 31. 12. 2007, nahlásila prokurátorovi 9200 prípadov. Z toho v 1046 prípadoch súdy odsúdili páchateľov pre trestný čin prania špinavých peňazí. Bližšie údaje o efektívite CTIF-CIF a orgánov činných v trestnom konaní sú uvedené v tabuľke 2:

Celkom	9200	100 %
Rozpracované prípady	1356	14,7 %
Prebiehajúce vyšetrovanie	567	6,2 %
Prípady uzavreté prokurátorom	273	3,0 %
Prípady zamietnuté súdom	5517	59,9 %
Prípady odovzdané belgickými súdnymi orgánmi zahraničným súdnym	210	2,3 %

orgánom		
Prípady odkázané na trestný súd	151	1,6 %
Odsúdení	1046	11,4 %
Oslobodení	80	0,9 %

Tabuľka 2 – efektívnosť CTIF-CIF

Treba poznamenať, že voči niektorým rozsudkom boli podané odvolania, o ktorých ešte nebolo rozhodnuté, teda ukazovatele o rozsudkoch zobrazené v tabuľke nie sú konečné. Celkom bola skonfiškovaná suma 734,1 milióna €. Pokuty boli uložené v sume 78,2 milióna €.

B) Oblasť represie

Oblasť represie v Belgickom kráľovstve predstavuje konkrétna skutková podstata trestného činu prania špinavých peňazí, ktorá je definovaná v trestnom kódexe v článku 505. Podľa dikcie tohto článku sa ho dopustí ten, kto:

1. nezákonne prijal/získal veci vzaté, odvodené alebo získané kriminálnym spôsobom, alebo iným trestným činom;
2. ten, kto kúpil, získal za výmenu alebo zdarma, má vo vlastníctve alebo v úschove/správe, alebo spravuje položky podľa článku 42 (3), ak v čase spáchania poznal alebo mal poznať ich pôvod;
3. ten, kto konvertoval alebo premiestnil veci podľa článku 42 (3) s cieľom skryť alebo zamaskovať ich pôvod, alebo pomohol komukoľvek zúčastnenému na spáchaní trestného činu, z ktorého boli veci odvodené, aby zabránil právnym následkom tejto činnosti;
4. ten, kto skryl alebo zamaskoval charakter, pôvod, umiestnenie, využitie, pohyb alebo vlastníctvo vecí podľa článku 42 (3), ak v čase spáchania poznal alebo mal poznať ich pôvod.

Trestného činu prania špinavých peňazí podľa bodu 1 a 2 sa dopustí ten, kto je zároveň páchatel', spolupáchatel', účastník trestného činu, z ktorého sú tieto veci odvodené, ak je tento trestný čin spáchaný v zahraničí a nemôže byť stíhaný v Belgicku.

Trestného činu podľa bodu 3 a 4 sa dopustí ten, kto je zároveň aj páchatel', spolupáchatel', účastník toho trestného činu, z ktorého boli uvedené veci odvodené, t.j. predikatívneho trestného činu .

Podľa článku 42 (3) trestného kódexu účinného v Belgicku sú „veci“ tie, ktoré sú odvodené priamo od trestného činu, spolu s tovarmi a cennými papiermi, ktoré ich nahradili (tzv. nahradený majetok) a investičný výnos z týchto aktív. V podstate ide o každý príjem z trestného činu resp. peňažný prospech odvodený priamo z trestného činu, tovar a cenné papiere, ktoré ich nahradili a investičný zisk z týchto príjmov.

Článok 505 trestného kódexu bol doplnený, okrem iného aj skutočnosťou, že pri trestných činoch vo fiškálnych veciach musia byť spáchané v rámci závažného a organizovaného trestného činu na pozadí komplexného mechanizmu alebo postupov s medzinárodným rozmerom. Táto zmena vyníma jednoduchý daňový podvod z predikatívnych trestných činov. Výnimka sa neaplikuje pri trestnom stíhaní páchatel'a, spolupáchatel'a, účastníka, ale len na tretiu stranu – nezúčastnenú na páchaní jednoduchého daňového podvodu. Za trestný čin prania špinavých peňazí podľa článku 505 ods. 2 a 4 sa považuje ak tretia strana, ktorá kúpila, získala, vymenila zadarmo, má v držbe alebo v úschove, alebo riadi takéto zisky z jednoduchého daňového podvodu, alebo tretia strana, ktorá skryla, prestrojila povahu, pôvod, umiestnenie, využitie alebo vlastníctvo z jednoduchého daňového podvodu spáchaného jej klientmi.

V prípade jednoduchého daňového podvodu (čl. 505 ods. 1, 3) sa výnimka neaplikuje vždy. Vyžaduje sa špeciálny a osobitný úmysel. Následne tí, ktorí konvertovali alebo transferovali zisky pochádzajúce z jednoduchého daňového podvodu za účelom zakryť, pretvoriť ich pôvod alebo pomôcť inému zúčastnenému na páchaní jednoduchého daňového podvodu, vyhnúť sa právnym následkom tejto činnosti, nebudú mať prospech z tejto výnimky.

Podľa belgického precedentného práva predikatívne trestné činy od roku 1995 nemusia byť dokázané, aby sa mohlo trestne stíhať pranie špinavých peňazí. Dokázaný musí byť „len“ ***nelegálny pôvod peňazí***. Toto precedentné právo bolo potvrdené rozhodnutím kasačného (odvolacieho) súdu v roku 2000, 2001 a v roku 2006. Podľa tejto právnej úpravy

sudca alebo prokurátor v prvej inštancii pri svojom rozhodovaní vo veci trestného stíhania prania špinavých peňazí nie je už viazaný objektívnymi skutočnosťami, že akýkoľvek legálny pôvod zdrojov je vylúčený. Naopak sú povinní a zaviazaní, aspoň pri fiškálnych trestných činoch, dokázať, že zdroje pochádzajú zo závažných a organizovaných trestných činov umiestnených na pozadí komplexného mechanizmu alebo postupov s medzinárodným rozmerom. ***Osoby nemusia byť odsúdené za predikatívny trestný čin za účelom dokázania, že aktíva pochádzajú z trestnej činnosti.***

V Belgickom kráľovstve len medzi rokmi 2000 a 2003 bolo súdu predložených 5000 prípadov prania špinavých peňazí. Z toho v 800 prípadoch bol vyhlásený odsudzujúci rozsudok. Možno teda usúdiť, že belgický systém proti praniu špinavých peňazí je efektívny.⁴

Použitá literatúra:

1. STIERANKA, J., K novej Smernici Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES. *Justičná revue* 2006, 4, s. 721.
2. STIERANKA, J., *Pranie špinavých peňazí*. Bratislava: EPOS, 2001, 315 s., ISBN 80-8057-410-3.
3. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES z 26. októbra 2005 o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu.
4. Smernica Komisie 2006/70/ES z 1. augusta 2006, ktorou sa ustanovujú vykonávacie opatrenia Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES pokiaľ ide o vymedzenie pojmu „politicky exponovaná osoba“ a technické kritériá postupov zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a výnimky na základe finančnej činnosti vykonávanej príležitostne alebo vo veľmi obmedzenom rozsahu
5. 40 odporúčaní FATF
6. 9 špeciálnych odporúčaní FATF
7. Rámcové rozhodnutie Rady z 26. júna 2001 o praní špinavých peňazí, identifikácii, sledovaní, zmrazovaní, zaškoľovaní a konfiškácii nástrojov a ziskov z trestných činov
8. Konvencia o praní špinavých peňazí, odhaľovaní, zaškoľovaní a konfiškácii ziskov

⁴ Sumár tretej hodnotiacej správy o praní špinavých peňazí a boji s financovaním terorizmu. Belgicko, FATF, 9. máj 2008.

z trestných činov prijatá v Štrasburgu 8. novembra 1990 na pôde Rady Európy. Séria európskych dohôd č. 141.

9. Zákon z 11. januára 1993 o prevencii zneužitia finančného systému pre účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, Belgicko.
10. Kráľovský dekrét z 11. júna 1993 o postavení, organizácii, činnosti a nezávislosti finančnej spravodajskej jednotky, Belgicko.
11. Kráľovský dekrét z 3. júna 2007 implementujúci článok 14 quinquies zákona z 11. júna 1993 o postavení, organizácii, činnosti a nezávislosti finančnej spravodajskej jednotky, Belgicko.
12. Trestný kódex (trestný zákon), Belgicko.
13. Kódex trestného vyšetrovania (trestný poriadok), Belgicko.
14. Finančná akčná bojová skupina: Sumár tretej vzájomnej hodnotiacej správy o praní špinavých peňazí a financovaní terorizmu z 9. mája 2005, Belgicko.
15. Rada Európskej únie: Brožúra najlepších skúseností Európskej únie pre efektívnu implementáciu reštriktívnych opatrení z 9. júla 2007, Brusel.
16. www.confiscated.be
17. www.CTIF-CFI.be

Boj proti praniu špinavých peňazí v Belgicku

Stieranka, J. – Debnárová-Zimanová, N.

Súhrn

Príspevok poukazuje na existujúcu právnu úpravu v Belgickom kráľovstve, ktorá je zameraná na odhaľovanie trestnej činnosti prania špinavých peňazí, vrátane sekundárnej legislatívy viažucej sa k ohlasovaniu podozrivých transakcií povinnými osobami finančnej spravodajskej jednotke CTIF-CIF. V príspevku sú hodnotené jednotlivé opatrenia na ochranu pred praním špinavých peňazí a ich využívanie v praxi. Relevantné informácie boli získané v rámci plnenia vedeckovýskumnej úlohy „Vyvinutie nových metód v oblasti zabavovania výnosov z trestnej činnosti a boja proti praniu špinavých peňazí“ od pracovníkov belgickej finančnej spravodajskej jednotky CTIF-CIF.

Stieranka, J. – Debnárová-Zimanová, N.

Money Laundering abatement in Belgium

Summary

The article refers to the existence of legal amendment of Belgium, which is focusing on detecting crimes of money laundering including secondary legislation dealing with notifying suspicious transactions by required people working at Financial Intelligence Unit CTIF-CFI. It addresses legal institutions of seizure and confiscating assets derived from criminal activities in general and mainly from money laundering. Individual legal institutions and their usage in the practice are evaluated. The relevant information was gained when fulfilling research tasks from Belgian Financial Intelligence Unit.

Stieranka, J.- Debnárová-Zimanová, N.

Der Kampf gegen die Geldwäsche in Belgien

ZUSAMMENFASSUNG

Der Beitrag verweist auf die vorhandene rechtliche Regelung zur Aufdeckung der Straftätigkeit der Geldwäsche im Belgischen Königreich einschließlich der sekundären Gesetzgebung bezüglich der Meldung von verdächtigen Transaktionen an die finanzielle Nachrichtenzentrale CTIF-CIF durch verpflichtete Personen. Im Beitrag werden einzelne Maßnahmen zum Schutz vor Geldwäsche sowie ihre Nutzung in der Praxis bewertet. Im Rahmen der Ausführung der wissenschaftlichen Forschungsaufgabe „Entwicklung neuer Methoden im Bereich der Beschlagnahme von Einkünften aus der Straftätigkeit sowie des Kampfes gegen Geldwäsche“ wurden von Mitarbeitern der belgischen finanziellen Nachrichteneinheit CTIF-CIF relevante Informationen erworben.